

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ В БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ "ОЩАДБАНК"

Анотація. Розглянуто сутність кредитного ризику та методи управління ним. Особливу увагу приділено системі мінімізації кредитних ризиків у АТ "Ощадбанк".

Аннотация. Рассмотрена сущность кредитного риска и методы управления им. Особенное внимание уделено системе минимизации кредитных рисков в АО "Ощадбанк".

Annotation. The essence of credit risk and management methods are considered. The special attention is spared to the system of minimization of credit risks in propulsion "Oschadbank".

Ключові слова: кредитний ризик, управління кредитним ризиком, мінімізація кредитного ризику.

Сучасні умови розвитку економіки України висувають перед кожним суб'єктом підприємницької діяльності низку нових завдань, серед найголовніших – управління ризиками. Їх поява обумовлена специфікою та особливостями ринкового механізму, зокрема свободою дій, яка надається кожному суб'єкту господарювання.

Але слід зауважити, що банківська система держави, як і інші сфери економічної діяльності України, перебувають в умовах, які суттєво відрізняються від умов у переважній більшості розвинутих країн своєю складністю. Це зумовлено дією різноманітних факторів: затяжною економічною кризою, незавершеністю нормативно-правової бази, відсутністю стабільних господарських зв'язків, що, у свою чергу, сприяє підвищенню рівня ризику. Оскільки банківській діяльності властивий високий рівень ризику, то особливої уваги потребує вирішення проблеми досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю та ризикованістю операцій.

Питанням управління ризиками присвячені наукові роботи таких науковців: О. Кавкіна [1], В. Кравчука [2], І. Кузнєцова [3], В. Фурмана [4] та інших. Але, незважаючи на численні розробки, досі не існує єдиного оптимального методу управління ризиком.

Метою статті визначено конкретизацію сутності ризиків, дослідження основних методів управління банківськими кредитними ризиками.

Кредитний ризик визначається науковцями як внутрішній ризик в основній діяльності банку. Його суть полягає у вірогідності збитків від непогашення позичальником основної суми боргу та процентів за кредитом.

Управління кредитним ризиком – це творчий процес, який вимагає від працівників банку знань, аналітичного мислення, уміння визначати і оцінювати тенденції в господарській діяльності і фінансовому положенні позичальників, їхню можливість дотримуватись принципів кредитування, прогнозувати майбутній стан позичальника, здатності повернення кредиту.

Сьогодні в Україні перед банками постала необхідність переходу від екстенсивних методів роботи до інтенсивних (таких, що вимагають поліпшення якості кредитного портфеля). А останні, у свою чергу, передбачають активізацію внутрішнього потенціалу банку. Зупиняючись на кредитуванні, це означає високий професіоналізм при роботі із позичальником, застосування останніх наукових розробок, у тому числі спрямованих на зменшення кредитного ризику.

Методи оцінки, вимірювання і прогнозування є невід'ємним елементом методів управління кредитним ризиком банку [5].

Управління ризиками в АТ "Ощадбанк" здійснюється на базі впровадженої Концепції управління ризиками в системі банку на всіх організаційних рівнях центрального апарату, регіональних управлінь, філій (відділень). Так, у рамках удосконалення механізмів управління фінансовими ризиками банком внесено зміни до внутрішніх документів, які регламентують систему ризик менеджменту, з метою їх актуалізації.

Головними пріоритетами банку в менеджменті фінансових ризиків є забезпечення відповідності профілю ризиків банку прийнятим рівням толерантності до ризиків, встановленим політикам, процедурам і методикам щодо управління фінансовими ризиками, забезпечення оцінки та моніторингу діяльності банку (як у цілому, так і в розрізі регіональних управлінь), встановлення лімітів і обмежень, а також проведення ряду управлінських заходів, що приводять діяльність банку у відповідність з його стратегічними цілями і прийнятим бізнес-планом.

Для поточного управління фінансовими ризиками (ринковими та кредитними) в банку працюють два постійно діючих комітети: комітет з питань управління активами та пасивами (КУАП), кредитний комітет.

КУАП визначає політику з управління ринковими ризиками, включаючи валютний, процентний, цінновий та ризик ліквідності. Його діяльність спрямована на розподіл капіталу банку та підтримання адекватної платоспроможності з огляду на фінансові ризики; управління ринковими ризиками банку, вжиття управлінських заходів, що приводять структуру балансу банку у відповідність із його стратегічними цілями та пріоритетами

Кредитний комітет визначає політику з кредитно-інвестиційної діяльності та забезпечує управління кредитними ризиками банку. Основними цілями комітету є управління кредитно-інвестиційним портфелем банку, встановлення лімітів та обмежень за кредитними операціями, встановлення лімітів та обмежень за кредитними ризиками в розрізі окремих кредитних продуктів, валют, структурних підрозділів, позичальників та груп позичальників, а також видів економічної діяльності. Діяльність комітетів здійснюється на постійній основі і спрямована на розгляд поточного стану управління фінансовими ризиками, визначення методології, встановлення лімітів і обмежень з активних операцій і фінансових ризиків, контроль їх виконання та прийняття відповідних рішень.

Виявлення, аналіз, оцінка, оптимізація, контроль та моніторинг ризиків у банку здійснюються департаментом ризиків, який має відповідні ресурси, повноваження та досвід, достатній для кваліфікованої оцінки ризиків, і готує пропозиції щодо заходів, спрямованих на досягнення оптимального співвідношення між ризиком та дохідністю банківських операцій. Діяльність департаменту ризиків має забезпечити впровадження ефективної системи управління фінансовими ризиками відповідно до Концепції управління ризиками в системі АТ "Ощадбанк".

Періодичний моніторинг і контроль стану управління фінансовими ризиками здійснює департамент внутрішнього аудиту банку, який проводить незалежний аналіз та оцінку процесу управління фінансовими ризиками, ефективності його організації та якості виконання відповідними структурними підрозділами банку покладених на них функцій, ефективності взаємодії структурних підрозділів банку з питань управління фінансовими ризиками. Департамент внутрішнього аудиту надає наглядовій раді та керівництву банку висновки щодо достатності та ефективності існуючої системи внутрішнього контролю для забезпечення виконання вимог нормативно-правових актів і внутрішніх документів банку щодо управління фінансовими ризиками при проведенні банківських операцій.

В останні роки особлива увага приділялась управлінню ліквідністю банку, забезпеченню своєчасного і повного виконання його зобов'язань перед клієнтами, дотриманню нормативів ліквідності, встановлених Національним банком України, фінансуванню державних програм тощо. При цьому з метою стимулювання приросту строкової ресурсної бази та оптимізації строкових розривів ліквідності банком здійснюються заходи щодо впровадження нових та внесення змін до діючих депозитних продуктів, встановлювалися індивідуальні умови залучення поточних та строкових коштів від великих корпоративних клієнтів. Здійснюється також робота з підтримання необхідного обсягу вторинного резерву ліквідних коштів.

З метою оцінки можливого впливу на діяльність банку негативних економічних змін та стресових подій, які мають малоімовірний характер та важко піддаються прогнозуванню, банком розроблена і впроваджена Процедура проведення стрес-тестування моделей управління фінансовими ризиками. Результати стрес-тестування враховуються при встановленні лімітів і обмежень з фінансових ризиків та прийнятті управлінських рішень з управління активами і пасивами.

На сучасному етапі діяльність банку з управління кредитними ризиками спрямовується на забезпечення функціонування ефективної системи управління вищезазначеними ризиками, оптимізацію втрат, пов'язаних з проведенням активних операцій, урахування кредитних ризиків при прийнятті управлінських рішень, а також уніфікацію процедур управління кредитними ризиками у всіх структурних підрозділах банку. Таким чином, банк удосконалює систему поточної оцінки дотримання політики з управління ризиками.

Наук. керівн. Омельченко О. І.

Література: 1. Кавкин А. В. Нетрадиционные способы управления кредитными рисками / А. В. Кавкин // Мировая экономика и международные отношения. – 2004. – № 11. – С. 79–87. 2. Кравчук В. В. Базельські угоди: новий етап розвитку міжнародної системи оцінки ризиків / В. В. Кравчук // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 121–128. 3. Кузнецов І. О. Кредитний ризик: суть, виникнення та методи усунення / І. О. Кузнецов // Інноваційна економіка. – 2008. – № 1. 4. Фурман В. М. Світовий досвід комплексного страхування банківських ризиків / В. М. Фурман // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 118–122. 5. Бабічева Ю. А. Українські банки: проблеми росту і регулювання / Бабічева Ю. А., Мостова Є. В. – К. : Економіка, 2006. – 278 с.